

16. ביטול בששים

1. חולין צח. "אמר ר' חייא בר אבא אמר ר' יהושע בן לוי" עד "ושניהם לא למדוה" ורש"י ד"ה בס'

אמר ר' חייא בר אבא אמר ר' יהושע בן לוי משום בר קפרא: כל איסורין שבתורה - בס'; אמר לפניו ר' שמואל בר רב יצחק: רבי, אתה אומר כן, הכי אמר רב אסי אמר ר' יהושע בן לוי משום בר קפרא: כל איסורין שבתורה – במאה

רשי שם

בס' - היכא דבדקניה ולא יהיב טעמא אי נמי ליכא למיקם אטעמא כגון מין ומינו אבל היכא דבדקניה ויהיב טעמא לעולם טעמא לא בטיל כדאמר בכמה דוכתין ולקמן /חולין/ (דף צט) נמי אמרינן יש בהן בנותן טעם בין שיש להעלות במאה ואחד ובין שאין כו' אסור וכי לא יהיב טעמא בעינן ששים לבטוליה כדלקמן דקתני אין בהן בנ"ט בין שיש להעלות כו' מותר דאמרינן אין בהן להעלות בק"א אלא במאי לאו בששים אלמא כי לא יהיב טעמא נמי בעינן ששים למר ומאה למר

2. חולין צז. "רבין בר רב אבא" עד "אמר רבא מריש"

רבין בר רב אדא אמר: כילכית באילפס הוה, ואתו שיילוה לרבי יוחנן, ואמר להו: ליטעמיה קפילא ארמאה

3. חולין צט. "יתיב רב דימי וקאמר" עד צט: "והא מדרישא במאה"

יתיב רב דימי וקאמר לה להא שמעתא, אמר ליה אביי: וכל איסורין שבתורה במאה? והתנן: למה אמרו כל המחמץ ומתבל ומדמע להחמיר - מין ומינו, להקל ולהחמיר - מין ושאינו מינו, וקתני סיפא להקל ולהחמיר מין ושאינו מינו, כיצד - גריסין שנתבשלו עם העדשים, אם יש בהם בנותן טעם, בין יש בהן להעלות במאה ואחד, בין אין בהן להעלות במאה ואחד - אסור, אין בהן בנותן טעם, בין שיש בהן להעלות במאה ואחד, בין אין בהן להעלות במאה ואחד - מותר; אין בהן להעלות במאה ואחד אלא במאי - לאו בששים? לא, במאה

4. רמב"ן חולין צח. ד"ה כל איסורין

כל איסורין שבתורה בששים. פי' בין במינן בין שלא במינן בדליכא למיקם אטעמא. ורש"י ז"ל פי' אפי' טעמיניה ולא יהיב טעמא בעינן ששים אבל נתן טעם אפי' באלף לא בטיל כדאמרינן בכמה דוכתי, ולקמן נמי אמרינן יש בהן בנותן טעם בין שיש בהן להעלות וכו' אלמא טעמא לא בטיל וקתני סיפא אין בהן בנותן טעם בין שיש בהן לעלות בין שאין בהן לעלות באחד ומאה מותרין ואוקימנא בששים אלמא כי לא יהיב טעמא הוי בששים, זה פירש הרב ז"ל והנה אמת הנה נכון. והא דאמר רבא לעיל אמור רבנן בטעמא ואמור רבנן בקפילא ואמור רבנן בששים, שיעורי דקיימי כל חד באפי נפשיה קחשיב, דקדרה שבשל בה בשר ליכא למיקם עליה בששים אלא בקפילא ובטעמא וסמכינן עלייהו, ומין במינו אי נמי בשאינו מינו וליכא קפילא ליכא למיקם עליה בטעמא וסמכינן אששים, הא בדאפשר בעינן טעמא ושיעורא והיינו כלכית באלפס דר' יוחנן, ונראה לי שאף הכלכית באלפס וכל האיסורין שמכירין אותן אין משערין אותן אלא צירן ורוטבן בנותן טעם בלבד הוא וסמכינן אקפילא, ולא החמירו בששים אלא כשהוא אוכל את האיסור עצמו כגון גריסין עם העדשים, אבל כלכית באלפס מי ידעינן כמה הוי רוטב שלה, ולחומרא משערין בדידה כי לא משכחינן קפילא הא איכא קפילא וליכא טעמא שרינן ליה דומיא דקדרה, דאי לא תימא הכי כלכית באלפס בששים שיעורא ואם לא היה שם קפילא מותרת וקפילא להחמיר בה והיכי מוכח רבא מיניה דסמכינן עליה, דודאי כלכית באלפס נכרת היא דאי לבטולי כלכית גופה בריה היא ולא בטלה

5. תוס' חולין צח. ד"ה כל

כל איסורין שבתורה בששים - פירש בקונטרס דאף כי לא יהיב טעמא בעי ששים ואין נראה ומה שהביא ראייה מלקמן אפשר לקמן בעזרת הש"י

6. רמ"א יו"ד צח:ח

הגה: כל האיסורים הנוהגין בזמן הזה כולם מתבטלים בששים, מלבד חמץ בפסח ויין נסך, כאשר נתבאר בהלכותיהם (טור), ובלבד שהאיסור אינו נותן טעם בקדירה, אבל אם נותן טעם באותה קדירה, והוא אסור מצד עצמו, אפילו באלף לא בטיל כל זמן שמרגישין טעמו. ולכן מלח ותבלין מדברים דעבידי לטעמא, אם אסורים מחמת עצמן אינן בטילים בששים (בארוך כלל כה וע"ל סוף סימן קה)

7. ש"ך יו"ד צח:כט מתחילת דבריו עד "וכתב עוד"

אפי' באלף לא בטיל כו' - וכתב באו"ה כלל כ"ה דהיינו מדרבנן וכתב עוד שם בסוף הכלל דאם אינו ידוע אם מרגישים טעמו או לא מתיר בכה"ג בא"ז גם עתה להאכילו לעובד כוכבים מסל"ת ע"כ

8. יבמות קה. "שלחו ליה לאבוא דשמואל" עד "מיתבי יכול"

שלחו ליה לאבוא דשמואל: יבמה שרקקה דם תחלוץ, לפי שאי אפשר לדם בלא צחצוח רוק

9. מרדכי חולין סימן תשל"ז "ובפ"ב דבבא קמא וביבמות א"ר יהושע" עד "והא דתנן פרק המפלת"

ובפ"ב דבבא קמא [וביבמות] א"ר יהושע שכבת זרע של זב מטמא במשא לפי שא"א בלא צחצוחי זיבה וכה"ג אמרינן פרק מצות חליצה יבמה שרקקה דם חליצתה כשרה לפי שא"א בלא צחצוחי רוק ותימה הא דתניא בזבחים פרק תערובות רבי יהודה אומר בשם ר"ג אין דם מבטל דם ואין רוק מבטל רוק אבל משמע לכ"ע דדם מבטל רוק א"כ הכא נמי נימא הכי וי"ל בב"ק וביבמות איירי כגון שהוא בעין וניכר [*המתבטל] וכל דבר שהוא בעין וניכר לא בטיל אי נמי ליכא למימר ביטול ברוב אלא בדבר שהיה ניכר בפני עצמו תחלה ואחר כך נתערב אבל בדבר שתחלת ביאתו לעולם מעורב כגון בב"ק [*ויבמות] [*וביבמות] ליכא למימר דבטיל

10. שו"ע יו"ד יד:ה

עובר שהוציא אבר ונאסר האבר, ואחר כך נשחטה האם והוציאו העובר, והרי היא נקבה, החלב שלה אסור לשותו, הואיל והוא בא מכלל האברים, ויש בה אבר א' אסור, והרי זה כחלב טרפה שנתערב בחלב כשרה

11. פתחי תשובה יו"ד יד:ג

בחלב כשירה - עבה"ט ועיין בספר בני חייא שחולק על הש"ך ופר"ח שהסכימו להתיר החלב אם יש ששים בבהמה נגד האבר האסור דאישתמיט להו דברי המרדכי בחולין דף תש"ס שכתב דל"ש ביטול אלא בדבר שהיה ניכר בפני עצמו תחלה ואח"כ נתערב אבל בדבר שתחלת ביאתו לעולם מעורב לא בטיל ע"ש גם המשנה למלך פ"א מהלכות מטמאי מו"מ הלכה י"ד הביא מ"ש המרדכי דדבר המעורב מתחלת ברייתו ל"ש ביטול ותמה על חכמי אשכנז האחרונים אשר נשאו ונתנו כאן אם החלב בטל בששים ע"ש שהאריך ועיין בתשובת נו"ב תניינא חלק יו"ד סי' נ"ד שיש/שישב/ קושיא זאת וכתב דדברי המרדכי היינו רק בביטול אשר מתורת רוב אתינן עלה אבל בדבר הבטל בששים דטעם בטולו הוא מפני שאז אין הטעם נרגש לא שייך חילוק המרדכי ע"ש